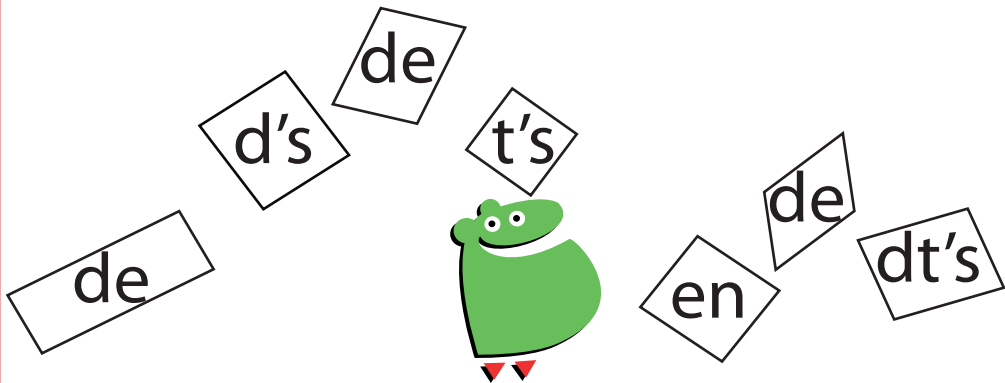

Spiekboek werkwoordspelling

De d's, de t's en de dt's

Inhoudsopgave

- 1.1 Het werkwoord
- 1.2 Wie doet het?
- 1.3 Het werkwoord in een vraagzin
- 1.4 Vinden
- 1.5 De 'dt'

- 2.1 De stam
- 2.2 De stam verandert
- 2.3 Meer over de stam
- 2.4 De tijden van het werkwoord
- 2.5 De stam in de vt
- 2.6 Drie tijden van een werkwoord

- 3.1 De verleden tijd
- 3.2 Stam eindigt op een d of t
- 3.3 -de of -te in de vt?
- 3.4 Verhuizen en verven
- 3.5 Taxi-kofschip
- 3.6 -den en -ten werkwoorden in de vt

Inhoudsopgave

- 4.1 Sterke werkwoorden
- 4.2 Als de klank verandert
- 4.3 Als de klank verandert 2
- 4.4 Meer sterke werkwoorden

- 5.1 Het onderwerp
- 5.2 De persoonsvorm
- 5.3 De persoonsvorm in een vraagzin
- 5.4 De persoonsvorm/onderwerp
- 5.5 De persoonsvorm/tijd
- 5.6 Let op bij tt met stam op -d

- 6.1 Drie vormen van het werkwoord
- 6.2 Voltooid deelwoord
- 6.3 Het voltooid deelwoord/zwak
- 6.4 Het voltooid deelwoord d/t
- 6.5 Het voltooid deelwoord/sterk
- 6.6 Voorbeelden

01

Inhoudsopgave

- 7.1 Hulpwerkwoord-hebben
- 7.2 Hulpwerkwoord-zijn
- 7.3 Hulpwerkwoord-worden
- 7.4 Hulpwerkwoord-kunnen
- 7.5 Hulpwerkwoord-mogen
- 7.6 Hulpwerkwoord-willen

02

1.1 Het werkwoord

Een **werkwoord** is een woord voor wat mensen, dieren of dingen **doen**.

Ik **fiets**.

De hond **rent**.

De boom **groeit**.

De klok **tikt**.

Dit begint heel makkelijk maar werkwoordspelling is echt werken hoor. Pas vooral de regels toe!

1.2 Wie doet het?

ik loop

jij loopt

hij loopt

wij lopen

Het **werkwoord** verandert met **degene** die het doet.

jij kan ook **je** of **u** zijn

hij kan ook **zij** of **het** zijn

wij kan ook **jullie** zijn

1.3 Het werkwoord in een vraagzin

ik loop loop ik?

jij loopt loop jij?

hij loopt loopt hij?

wij lopen lopen wij?

1.3

jij of je erachter?
dan geen t
loop jij?

u erachter?
dan wel een t
loopt u?

1.4 Vinden

Vinden

De laatste letters van het werkwoord zijn -den.

ik vind

jij vindt

vind jij?

hij vindt

vindt hij?

wij vinden

vinden wij?

de dt hoor je als een t

je schrijft de t net als bij jij loopt en hij loopt

1.5 De 'dt'

Vinden

De laatste letters van het werkwoord zijn -den.

ik vind

jij vindt

hij vindt

wij vinden

vind jij?

vindt hij?

vinden wij?

1.5

de t schrijf je net als bij jij loopt en hij loopt

de dt hoor je als een t

de dt komt alleen voor bij -den werkwoorden

de dt komt alleen voor bij jij en hij, zij of het

de dt komt alleen voor in de tegenwoordige tijd

2.1 De stam

De stam is het hele werkwoord zonder -en.

werkwoord	stam	ik	wij
mailen	mail	ik mail	wij mailen
snoepen	snoep	ik snoep	wij snoepen
kijken	kijk	ik kijk	wij kijken

2.1

*De stam is meestal
hetzelfde als de ik-vorm.*

2.2 De stam verandert

Bij **ik**, **jij**, **hij**, **zij** en **het** verandert de stam als dat nodig is in de ik-vorm.

werkwoord	stam	ik	hij	wij
lopen	lop	ik loop	hij loopt	wij lopen
rennen	renn	ik ren	hij rent	wij rennen

2.2

lop wordt loop er komt een klinker bij
anders spreek ik het woord verkeerd uit.
renn wordt ren.

Bij dubbele medeklinkers aan het eind maak ik er één van.

2.3 Meer over de stam

Bij sommige werkwoorden
is de stam is het hele werkwoord zonder -n.

werkwoord	stam	ik	hij	wij
doen	doe	ik doe	hij doet	wij doen
zien	zie	ik zie	hij ziet	wij zien
gaan	gaa	ik ga	hij gaat	wij gaan
staan	staa	ik sta	hij staat	wij staan

2.3

Bij **ik** verandert de stam als dat nodig is,
gaa wordt **ga** want bij een dubbele klinker aan het eind
haal ik er één weg.

Bij **jij**, **hij**, **zij** en **het** schrijf ik weer stam + t

2.4 De tijden van het werkwoord

Wanneer doe je het?

Nu
tegenwoordige tijd
tt

zij **lacht**
het **regent**
de **zon schijnt**

Eerder
verleden tijd
vt

zij **lachte**
het **regende**
de **zon scheen**

2.4

Het **werkwoord** verandert als de tijd verandert.

*Deze vorm van het
werkwoord heet de
persoonsvorm.*

2.5 De stam in de vt

De tegenwoordige tijd is steeds hetzelfde **stam + t**:
 zij **l**acht
 het **re**gent
 de **z**on **schij**nt

De verleden tijd kent 3 mogelijkheden

- 1 Stam + **te** zij **l**achte
- 2 Stam + **de** het **re**gende
- 3 Zonder stam, de klank verandert **de z**on **sch**een

Mogelijkheid 1 en 2 noem ik regelmatig of zwak.

Mogelijkheid 3 noem ik onregelmatig of sterk.

2.6 Drie tijden van een werkwoord

Van een werkwoord ken ik drie tijden:

De tegenwoordige tijd **tt**
het gebeurt nu.

De verleden tijd **vt**
het gebeurde eerder.

De voltooidde tijd **voltooid deelwoord**
het is gebeurd.

2.6

3.1 De verleden tijd

mailen
de **stam** is mail

ik **mailde**
jij **mailde**
hij **mailde**
wij **mailden**

ik heb **gemaïld**

snoepen
de **stam** is snoep

ik **snoepte**
jij **snoepte**
hij **snoepte**
wij **snoepten**

ik heb **gesnoept**

3.1

3.2 Stam eindigt op een d of t

antwoorden
de **stam** is **antwoord**

ik **antwoordde**
jij **antwoordde**
hij **antwoordde**
wij **antwoordden**

ik heb geantwoord**d**

troosten
de **stam** is **troost**

ik **troostte**
jij **troostte**
hij **troostte**
wij **troostten**

ik heb getroost

*Bij het voltooid deel-
woord één **d** of één **t**.*

DiKiBO
TOOLS TO TEACH

3.3 -de of -te in de vt?

Is de laatste letter van de stam een:

t x k f s ch p

dan zet ik achter die stam **-te** of **-ten**.

Is de laatste letter van de stam een andere dan zet ik achter die stam **-de** of **-den**.

Ik maak van de groene letters een woord, zo kan ik het beter onthouden:

Taxi-kofschip.

3.4 Verhuizen en verven

Let op de 'valse letters' bij woorden die eindigen op
-zen en -ven.

verhuizen

de stam is verhuiz

ik verhuiz kan niet ->

wij maken er dit van:

ik verhuis

verven

de stam is verv

ik verv kan niet ->

ik verf

de stamletters z en v staan niet in het Taxi-kofschip
dus de vt is zo:

ik verhuis - ik verhuisde

ik verf - ik verfde

Dit komt alleen voor bij -zen en -ven woorden.

3.5 Taxi-kofschip

Het Taxi-kofschip helpt je om werkwoorden in de **verleden tijd** goed te schrijven.

Pas het Taxi-kofschip **alleen** toe bij regelmatige werkwoorden, die in de vt **-te / -ten** of **-de / -den** achter de stam krijgen.

Niet bij klankveranderende of sterke werkwoorden: **lopen-ik liep**

De klinkers in het Taxi-kofschip tellen niet mee: **aa**ien- ik **aa**ide.

3.6 -den en -ten werkwoorden in de vt

tt

redden

schudden

zetten

en:

loten

laden

raden

verbranden

ontmoeten

sporten

vt

redden

schudden

zetten

lootten

laadden

raadden

verbrandden

ontmoetten

sportten

d wordt **dd** in de vt
t wordt **tt** in de vt
dd blijft **dd** in de vt
tt blijft **tt** in de vt

DiKiBO
 TOOLS TO TEACH

4.1 Sterke werkwoorden

Sterke werkwoorden :

in de vt verandert de klank van de stam.

	tt	vt
eten	ik eet	ik at
doen	ik doe	ik deed
lopen	ik loop	ik liep
slapen	ik slaap	ik sliep
denken	ik denk	ik dacht
drinken	ik drink	ik dronk
houden	ik houd	ik hield

*De gewone werkwoorden
noemen we ook wel
zwakke werkwoorden.*

4.2 Als de klank verandert

Sterke werkwoorden :
in de vt verandert de klank van de stam.

worden

tt

ik word

jij wordt

hij wordt

wij worden

vt

ik werd

jij werd

hij werd

wij werden

4.2

*In de verleden tijd
verandert de klank. Er
komt geen -t /-te of
-d /-de achter de stam!*

DiKiBO
TOOLS TO TEACH

4.3 Als de klank verandert

Sterke werkwoorden :
in de vt verandert de klank van de stam.

vinden

tt

ik vind

jij vindt

hij vindt

wij vinden

vt

ik vond

jij vond

hij vond

wij vonden

4.3

*In de verleden tijd
verandert de klank. Er
komt geen -t /-te of
-d /-de achter de stam!*

DiKiBO
TOOLS TO TEACH

4.4 Meer sterke werkwoorden

hele werkwoord	vt enkelvoud: ik, jij, hij, zij, het
vliegen	vloog
rijden	reed
denken	dacht
zingen	zong
gaan	ging
doen	deed
zenden	zond

sommige werkwoorden zijn sterk en zwak tegelijk:

jagen	joeg/jaagde
waaien	woei/waaide
willen	wou/wilde

4.4

5.1 Het onderwerp

Een werkwoord is het woord voor wat mensen, dieren of dingen doen.

Wie doet het?

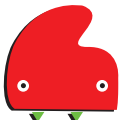
Dat is het **onderwerp**.

ik fiets wie doet het? ik -> ik is het **onderwerp**

de hond rent wie doet het? de hond -> de hond is het **onderwerp**

de boom groeit wie doet het? de boom -> de boom is het **onderwerp**

de klok tikt wie doet het? de klok -> de klok is het **onderwerp**

*Ik geef deze tip dus ik ben
ook een **onderwerp**?
Nooit geweten!*

5.2 De persoonsvorm

Gaan - ik ga

Gaan is het hele werkwoord,
ga is een persoonsvorm van het werkwoord.

Staat er één werkwoord in een zin dan is dit de persoonsvorm.

De persoonsvorm hoort bij het onderwerp.

5.2

5.3 De persoonsvorm in een vraagzin

Zo vind ik de persoonsvorm in een zin! *Manier 1*

De hond **trekt** aan de riem.

Ik maak de zin **vragend**,
dan komt de **persoonsvorm** vooraan:

Trekt de hond aan de riem?

Trekt is de persoonsvorm.

5.3

5.4 De persoonsvorm/onderwerp

Zo vind ik de persoonsvorm in een zin! *Manier 2*

De hond **trekt** aan de riem.

Ik verander het **onderwerp**,
de **persoonsvorm** verandert mee.

De **honden** **trekken** aan de riem.

trekt en **trekken** zijn persoonsvormen

DiKiBO
TOOLS TO TEACH

5.5 De persoonsvorm/tijd

Zo vind ik de persoonsvorm in een zin! *Manier 3*

De hond **trekt** aan de riem.

Als ik de **tijd** verander van **tt** naar **vt** of andersom dan verandert de **persoonsvorm** mee:

5.5

De hond **trok** aan de riem.

Aan de **persoonsvorm** zie je
of de zin in de tt of vt staat:

ik ga, **ik ging**.

5.6 Let op bij tt met stam op -d

Bij tt met stam op -d en het **onderwerp** achter de **persoonsvorm**:

Word jij ziek?

jij is het **onderwerp** -> geen t achter de stam

5.6

Wordt je broer kampioen?

je broer is het **onderwerp** -> je broer is hij -> een t achter de stam

6.1 Drie vormen van het werkwoord

Van een werkwoord ken ik drie vormen:

hele werkwoord - **persoonsvorm** - **voltooid deelwoord**.

Als ik ze zo schrijf, zie ik hoe ik het werkwoord spel: **6.1**

werkwoord **tt** - **persoonsvorm vt** - **voltooid deelwoord**.

zwak:

rennen	rende	gerend
douchen	douchte	gedoucht
antwoorden	antwoordde	beantwoord
ontmoeten	ontmoette	ontmoet

sterk:

lopen	liep	gelopen
-------	------	---------

6.2 Voltooid deelwoord

Bij het **voltooid deelwoord** hoort altijd een **persoonsvorm** van een hulpwerkwoord.

Meestal van:

 worden zijn hebben.

Ik **werd** bijna onder de voet **gelopen**.
Die voetballer **is** weer eens **geblesseerd**.
Jij **hebt** echt de hele avond **gedanst**, hè?

Worden, zijn en hebben, heten: 'hulpwerkwoorden'.

DiKiBO
TOOLS TO TEACH

6.3 Het voltooid deelwoord/zwak

Het **voltooid deelwoord** bij zwakke werkwoorden bouw ik uit meestal deze stukjes:

ge + **stam** of **ik-vorm** + d of t.

Ik heb hard **gewerkt**.

We hebben de hele middag **gevoetbald**.

6.3

Als een werkwoord begint met ge-/be-/ver-/her-/er-/ont-, dan komt er in het voltooid deelwoord geen extra ge- voor.

6.4 Het voltooid deelwoord d/t

Bij twijfel **d** of **t**

zet ik het woord in de verleden tijd:
ik blesseerde me ik heb mij geblesseerd
ik danste ik heb fijn gedanst
zo hoor ik de **d** of **t**.

Of ik kijk naar het Taxi-kofschip:
blesseren, ik blesseer
de **r** staat niet in het Taxi-kofschip
dus ik schrijf geblesseerd

dansen, ik dans
de **s** staat in het Taxi-kofschip
dus ik schrijf gedanst.

6.4

6.5 Het voltooid deelwoord/sterk

Het voltooid deelwoord bij sterke werkwoorden begint meestal met **ge-** het eindigt meestal op **-en**:

vliegen - ik vloog - ik heb **ge**vlogen
vechten - ik vocht - ik heb **ge**vochten
rijden - ik reed - ik heb **ge**reden.

Bij sommige sterke werkwoorden schrijf ik het voltooid deelwoord anders:

doen - ik deed - ik heb **ge**daan
denken - ik dacht - ik heb **ge**dacht
brengen - ik bracht - ik ben **ge**bracht.

6.6 Voorbeelden

Zo noteren we voorbeelden:

hele ww (**tt**)- **persoonsvorm** (**vt**) - voltooid deelwoord

zwak -de:

betalen
verenigen
verbranden

betaalde
verenigde
verbrandde

betaald
verenigd
verbrand

zwak -te:

ontdekken
douchen
troosten

ontdekte
douchte
troostte

ontdekt
gedoucht
getroost

sterk:

vergeven
bewegen
gieten

vergaf
bewoog
goot

vergeven
bewogen
gegoten

6.6

7.1 Hulpwerkwoord-hebben

hebben

tt

ik heb

jij hebt

hij heeft

wij hebben

heb jij?

heeft hij?

hele ww (**tt**)

hebben

persoonsvorm (**vt**)

had

hadden

vt

ik had

jij had

hij had

wij hadden

voltooid deelwoord

gehad

7.1

7.2 Hulpwerkwoord-zijn

zijn

tt

ik ben
jij bent
hij is
wij zijn

ben jij?
is hij?

hele ww (**tt**)

zijn

persoonsvorm (**vt**)

was

waren

vt

ik was
jij was
hij was
wij waren

voltooid deelwoord

geweest

7.2

7.3 Hulpwerkwoord-woorden

worden

tt

ik word

jij wordt

hij wordt

wij worden

word jij?

wordt hij?

hele ww (**tt**)

worden

persoonsvorm (**vt**)

werd

werden

vt

ik werd

jij werd

hij werd

wij werden

voltooid deelwoord

geworden

7.3

7.4 Hulpwerkwoord-kunnen

kunnen

tt

ik kan

jij kan/kunt

hij kan

wij kunnen

kan/kun jij?

kan hij?

hele ww (**tt**)

kunnen

persoonsvorm (**vt**)

kon

konden

vt

ik kon

jij kon

hij kon

wij konden

voltooid deelwoord

gekund

7.4

7.5 Hulpwerkwoord-mogen

mogen

tt

ik mag

jij mag

hij mag

wij mogen

mag jij?

mag hij?

hele ww (**tt**)

mogen

persoonsvorm (**vt**)

mocht

mochten

vt

ik mocht

jij mocht

hij mocht

wij mochten

voltooid deelwoord

gemogen

7.5

7.6 Hulpwerkwoord-willen

willen

tt

ik wil

jij wilt/wil

hij wil

wij willen

wil jij?

wil hij?

hele ww (tt)

persoonsvorm (vt)

wilden

wilde

wilden

vt

ik wilde/wou

jij wilde/wou

hij wilde/wou

wij wilden

voltooid deelwoord

gewild

7.6

*wou mag ook in de vt
maar is informeel.
'Ik wou dat ik in Parijs was'.*

